

Agresivita v dětství a její souvislosti – Léky ano, nebo ne...?

Ostrava – Pokusit se o demystifikaci psychofarmak v pedopsychiatrické praxi, to byl nelehký cíl, který si stanovila konference s mezinárodní účastí konaná pod názvem uvedeným v titulku. Akce proběhla 7. listopadu 2008 v aule Vysoké školy báňské – Technické univerzity v Ostravě za laskavé podpory Moravskoslezského kraje. Jejím záměrem bylo umožnit komplexní interdisciplinární pohled na problematiku v oblasti medicínské, psychologické a pedagogické intervence u agresivních dětí. Mezi více než třemi sty účastníky tak bylo možné zaznamenat odborníky z řad psychiatrů, sester, psychologů a pedagogů, kteří velmi ocenili možnost mezioborové diskuze.

Psychiat. pro Praxi 2009; 10 (1): 52–53

Konferenci slavnostně zahájil její zakladatel MUDr. Jaroslav Matýs, ambulantní pedopsychiatr z Ostravy, který přivítal mezi přednášejícími přední specialisty z České i Slovenské republiky a vyslovil přání, aby akce přispěla k vyjasnění kompetencí a vymezení jejich hranic pro jednotlivé zúčastněné skupiny.

Potěšení nad skutečností, že svým zaměřením ojedinělá vzdělávací akce se koná v Ostravě, vyslovila náměstkyně Krajského úřadu Moravskoslezského kraje PhDr. Jaroslava Wenigerová.

Pak už patřilo slovo průvodcům dopoledního bloku prof. PhDr. Mojžíru Svobodovi, CSc., a primáři MUDr. Ján Šubovi. Prvně jmenovaný přednesl téma „Vliv masmediálního působení na agresivitu české dětské populace“.

Po první prezentaci bylo auditorium podrobeno bleskovému průzkumu formou elektronického „hlasování“ o názorovém postoji k agresi v dětském věku ve společnosti. Pozornost a postoje profesně různorodého pléna lékařů, psychologů a pedagogů byly ihned vyhodnoceny a promítány. Aniž by to účastníci tušili, čekal je následný bleskový přezkum, a to v samém závěru přednáškového dne. Odpovídali na stejné otázky, ale jinak formulované, čímž na místě deklarovali změny postojů na stejný okruh problémů. Hned v sále bylo vidět, jak veliký vliv má dostatek kvalitních odborných informací na názorovou úroveň a postoje v daném kontroverzním tématu agrese-farmaka-chování a učení. Názorový posun byl obrovský. Účastníci se posunuli od rozporuplných a rozpačitých postojů k jasné souhlasnému náhledu na účelně indikovaná psychofarmaka. Vnímali je jako pomocníka při zvyšování efektivity výchovy a edukace u dětí s agresi. MUDr. Jaroslav Matýs, který tento průzkum do programu zařadil a komentoval, byl s výsledky hodnocení velmi spokojen. Jeden z cílů konference bylo pokusit se demystifikovat deformované a často neobdobné pohle-

dy nemedicínských oborů na psychofarmaka. Zdůraznil, že podobný způsob bleskového průzkumu je u ostravské odborné vzdělávací akce ojedinělý.

S tématem „Biologické základy agresivity, vývojové aspekty“ vystoupil elokventní vedoucí subkatedry dětské a dorostové psychiatrie IPVZ Praha doc. MUDr. Ivo Paclt, CSc. Vysvětlil podstatu psychických poruch, které lze u agresivních dětí diagnostikovat. Následoval příspěvek, který vzbudil ohlas především u pedagogů, „Poruchy chování: od deskriptivního vymezení k motivačnímu“ přednesený empatickou PhDr. Karolínou Malou, vedoucí klinickou psycholožkou Psychiatrické léčebny Dobruška. Obecenstvo se dozvědělo, jak se postupuje při diagnostice poruch u agresivních dětí a jaké se vyskytují problémy při jejich léčbě.

Přednáška zkušené doc. MUDr. Evy Malé, CSc. z Neurologické kliniky 1. VFN Praha s názvem „Farmaka u agrese versus kognitivní schopnosti“ přinesla podrobný rozbor fyziologických příčin agresivity a funkcí a možností farmakoterapie. „Agrese je multidimenzionální souhrnný fenomén, který zahrnuje kontinuum od

jednoduchých forem agrese, přes různé formy vzteku s emoční podrážděností až ke složitým komplexům agresivního chování, vedoucího k násilí a terorismu,“ sdělila doc. Malá.

Poslední vystoupení dopoledního bloku patřilo krajské koordinátorce prevence sociálně patologických jevů ve školách Mgr. Andree Adamovské, která pohovořila o jejich výskytu a podala nejnovější statistické závěry.

Po obědě a následném vystoupení skupiny z dětské taneční školy LOLA'S DANCE street dance show pokračoval odborný program odpoledním přednáškovým blokem.

„Spektrum pacientů s agresiou v ambulanci a lůžkové starostlivosti pedopsychiatra – možnosti intervence“ představil primář Kliniky dětské psychiatrie LF UK a DFNSP Bratislava a hlavní odborník pro pedopsychiatrii MZ SR MUDr. Ján Šuba. Prezentace obsahovala i statistiku výskytu těchto poruch ve Slovenské republice, s jejich českou obdobou poté vystoupil MUDr. Matýs. Ve svém sdělení „Agrese dětského věku – Škola a pedopsychiatrie“ prezentoval rozbor spektra dětí s agresi v ambulantní praxi ve vztahu k rodinnému zázemí a k duševním poruchám, kde

Obrázek 1. Do auditoria zasedlo pestré spektrum posluchačů – pedopsychiatři, psychologové, pedagogové, sestry

Obrázek 2. Akci dělala zázemí nejmodernější kongresová technika

nejvyšší procento jsou děti s ADHD. Poukázal na skupinu dětí, u kterých je intervence pedopsychiatrie ještě efektivní a koriguje nevhodný vývoj dětského chování. Uvedl zákonné normy povinné mlčenlivosti lékařů, tedy proč pedopsychiatr není oprávněn podávat informace o pacientovi – žákovi škole, OSPOD a jiným institucím kromě přesně zákonem stanovených případů.

Potlesk již ve svém průběhu sklídl příspěvek „Agresivita jako symptom světa (rodiny a školy) bez hranic“, ve kterém Mgr. Petr Hroch z Poradenského centra sociálních služeb Olomouckého kraje, p. o. – Poradny pro rodinu rozebral stav společnosti umožňující rozšiřování agresivity mezi dětmi. Jeho přednáška zaujala svou autentičností a profesionalitou.

PhDr. Soňa Clonová nabídla k diskusi své „Úvahy nad pojmem agrese“, v nichž podala obdivuhodně široký výčet terapeutických aktivit v Diagnostickém ústavu Brno, v jehož čele stojí.

Poslední dvě témata „Trestně právní důsledky agrese nezletilých a mladistvých“ (JUDr. Marie Slaná, Krajský soud v Ostravě) a „Postupy při řešení agresivity dětí z pohledu Probační a mediační služby ČR“ (PhDr. Petr Štěpaník, Probační a mediační služba ČR) ukázala, k jak závažným následkům agresivní chování u mladistvých vede.

Můžeme s potěšením konstatovat, že konference dosáhla svého cíle. Spokojeni odcházeli nejen posluchači, ale i přednášející. Poděkování si zaslouží všichni, kteří se podíleli na přípravě i realizaci akce. Za pomoc při finančním zajištění je třeba poděkovat zejména farmaceutickým firmám (ELI LILLY ČR, s. r. o. – hlavní partner, KRKA ČR, s. r. o., Janssen-Cilag s. r. o., MYLAN PHARMACEUTICALS s. r. o., Zentiva, a. s.), ale i ostatním partnerům – A. M. T. Moravia s. r. o. (Jaguár), ČESKÁ SPOŘITELNA, a. s., Krajský úřad MSK a AKP ČR.

MUDr. Jaroslav Matys

*Soukromá ambulance dorostové a dětské psychiatrie
Zdeňka Chalaby 2, 730 00 Ostrava
pedopsychiatriematysj@seznam.cz*